

Het ultieme familie-uitje

Kim van der Meulen

Lespakketten voor middelbare scholieren, kinderworkshops en rondleidingen voor schoolklassen: menig museum probeert kinderen en jongeren via eigen educatief aanbod te bereiken. Maar ook (groot) ouders, broers en zussen kunnen een prima schakel zijn tussen kunst en kind, bewijzen het Stedelijk Museum en het Van Gogh Museum.

Dat veel musea educatieve activiteiten aanbieden via het onderwijs, is een logische aanpak. De cultuurparticipatie van kinderen is in de afgelopen decennia toegenomen, en dat is waarschijnlijk te danken aan de vele aandacht voor culturele participatie in het onderwijs. (Schols 2010) Maar als het op museumbezoek aankomt, een culturele activiteit die zich uitstekend leent voor familie-uitjes, blijken ook familieleden een belangrijke invloed te hebben op de cultuurparticipatie van kinderen. Als ouders een museum bezoeken, is de kans groot dat hun kinderen dit ook doen. Als die gezamenlijke ervaring positief is, natuurlijk – en laat dat nu uitstekend te realiseren zijn.

Zoals veel culturele instellingen ziet het Stedelijk Museum educatie als kernopdracht. Er zijn rondleidingen op maat voor het basis-onderwijs, verschillende programma's waarin kinderen geïnspireerd door werk van kunstenaars uit de collectie zelf aan het knutselen en schilderen gaan, en opdrachten waarin ze leren nadenken over kunststromingen als De Stijl en het dadaïsme. Museumdocenten van het Stedelijk komen op aanvraag zelfs op bezoek in de klas om kinderen met een voorbereidende les klaar te stomen voor museumbezoek, compleet met lesmateriaal. Voor middelbare scholieren is het aanbod net zo groot en divers: er zijn workshops en rondleidingen, en met het project Blikopeners dienen tieners als rondleiders voor leeftijdsgenoten, om een zo goed mogelijke aansluiting op de doelgroep te bereiken en jongeren kunst te laten ervaren vanuit de eigen beleving. Maar er is nog een groot verschil met de manier waarop het Stedelijk Museum jongeren en kinderen aantrekt: in cultuuroverdracht ziet het museum niet alleen een rol voor scholen, maar ook voor ouders en andere familieleden. En daarbij hoeven opa, mama of oudoom niet per se iets te weten van Cézanne, Rietveld of Mondriaan.

Op ontdekkingstocht

Na de heropening op 23 september 2012 start het museum met workshops, rondleidingen en andere activiteiten voor families. In het Familielab, een doorlopende activiteit voor families met kinderen, gaan ouders, ooms, tantes, broers en zussen met elkaar op ontdekkingstocht door het museum. Samen bepalen ze de route, praten ze over wat ze zien en maken ze opdrachten. Kennismaken met kunst is weliswaar de rode draad van deze activiteit, maar sociale interactie is net zo belangrijk. Door gedachten uit te wisselen met anderen – en dat hoeven geen experts te zijn – leren kinderen en jongeren intensiever te kijken, vragen te stellen, te discussiëren en na te denken over

Kim van der Meulenis redacteur van *Boekman*

maatschappelijke, artistieke en culturele thema's. Bovendien doen ze zo inspiratie op en wordt kunst afgestemd op de eigen belangstelling en het eigen kennisniveau.

Datzelfde principe geldt voor een concept dat het Stedelijk Museum al in 2010 invoerde: de Familierondleidingen (vanaf 23 september opnieuw iedere zondag van 11.30-13.00 uur). 'Van je familie moet je het maar hebben', luidt de slogan van dit programma, waarin kinderen en jongeren van hun ouders iets leren over kunst en vormgeving. Onder begeleiding van een museumdocent worden families met kinderen vanaf 6 jaar rondgeleid door het Stedelijk, waarbij de gezamenlijke beleving van de kunstwerken centraal staat. Door iets samen te doen en met elkaar in gesprek te gaan, wordt een museum bezoeken spannender en interessanter, vindt het museum. De museumdocent zorgt voor de kunsthistorische context en spreekt zowel volwassenen als kinderen aan. Het aanspreken van beide doelgroepen is niet alleen interessant omdat jongeren en kinderen hier op een informatieve, maar weinig schoolse manier iets over kunst leren: ook de ouders en museumdocenten steken er veel van op. Vragen en opmerkingen van jongeren leveren soms een heel andere kijk op kunst op.

Familiemaand

Het Van Gogh Museum houdt zich op eenzelfde manier bezig met cultuureducatie. In 2010 organiseerde dit museum bijvoorbeeld familiedagen en zelfs een familiemaand: in oktober werden rondleidingen, speurtochten en (schilder)workshops gegeven waarbij de dialoog tussen familieleden centraal stond. De activiteiten werden toegespitst op actuele tentoonstellingen of werken uit de collectie. Een schilderij van het jongetje Camille, dat Vincent van Gogh in 1888 schilderde, was bijvoorbeeld niet alleen onderwerp van kinderactiviteiten zoals voorleesdagen en schilderworkshops in een groot kinderatelier in het museum, maar speelde ook de hoofdrol in familierondleidingen, waarin museumdocenten aandacht besteedden aan de geschiedenis van het jongetje en zijn familie én de schildertechnieken van Van Gogh. Leerzaam en

herkenbaar voor ouders en kinderen, die ook tijdens interactieve speurtochten spelenderwijs de topstukken van de collectie ontdekken.

Tijdens de renovatieperiode van het museum wordt er eens per maand een zogeheten 'familie-atelier' georganiseerd in de tijdelijke locatie, de Hermitage Amsterdam: tussen oktober 2012 en januari 2013 kunnen ouders en hun kinderen eens per maand meedoen aan workshops waarbij gezamenlijke beleving vooropstaat. Van je ouders moet je het maar hebben.

www.stedelijk.nl

www.vangoghmuseum.nl

Literatuur

Schols, M., C. van der Weert en J. de Haan (2010) 'Doet voorbeeld volgen? Gelijkenis in de vrijetijdsbesteding van kinderen en hun ouders'. In: *Wisseling van de wacht: generaties in Nederland*, 123-148.